neficium suum, obiiciebatur ei excipiendo ꝙ non poterat
ipsum repetere, quia dum quiete possidebat, sponte abiura
uerat illud. replicabat actor ꝙ non sponte renũciauit. Que-
rit cuius testes prius recipiendi sint, vtrum illius qui dicit,
ꝙ sponte renunciauit, an illius qui dicit, ꝙ non sponte re-
nunciauit? Respondet Papa ꝙ non est verisimile, vt aliquis
sponte renunciet beneficio multis forte laboribus acquisi-
to sine magna causa, tamen testes illius qui dicit ꝙ sponte
renunciauit sunt recipiendi, & iudex inquirere debet cau-
sam renunciationis, & si inuenerit illam probabilem, eam
admittat, & imponat actori silentium, nisi ipse replicando
probauerit ꝙ sponte non renunciauit. & in fine respondet
quasi tacitæ quæstioni, diceret aliquis, non potest hoc esse
cum illa negatiua sit, ꝙ sponte non renunciauit, & ipse re-
spondet ꝙ licet videatur negatiua, tamen talis negatiua ha
bet in se implicitam affirmatiuam, scilicet ꝙ coactus renun
ciauit, & ideo super illa assertione implicita probationes a-
ctoris sunt admittendæ, & sententia proferenda pro eo qui
melius probauit, habito respectu ad opinionem & dignita
tem testium. B. Item aduerte, quia D. Ant. hic inchoat casũ
hoc modo videlicet, ꝙ quidam actione quod me. causa, vel
vtili in rem repetebat beneficium suum, narrãs qualiter ex
collatione sibi facta habebat ius in tali beneficio, illud pos
sederat. & qualiter etiam hoc beneficium fuerat sibi ꝑ me-
tum ablatum, quapropter petebat sibi beneficium restitui:
facit quod tangit glo. mag. in ver. Ad hoc. sed melius vide-
tur dicendum prout hic voluit glo. ꝙ quis petebat benefi-
cium suum de quo dicebat se fuisse canonice institutum, &
sic illud ad se spectare & pertinere, & aduersarium indebi-
te & iniuste tenere & occupare, & ideo petebat sibi illud re
stitui. aduersarius vero excipiebat de spontanea abiuratio
ne: vt patet ex glos. In tex. ibi: Sciscitaris. i. perquiris, supra
5 de rescr. ca. sciscitatus. †Item ibi: Reposcentibus. i. petenti-
a bus,[a] & sic dictio, re, abundat: facit quod habetur in rubr.
& l. i. ff. de do. præle. vel potest intelligi, ꝙ not. quandam in-
stantiam. & sit sensus, reposcentibus. i. cum instantia posce
tibus. i. petentibus. Item ibi: Abiurationis. i. renũciationis,
cum iuramento. Item ibi: Cognitione. i. expressione secun-
dum intellectum gl. Item ibi, Superuacuum esse non credi-
mus. q. d. ꝙ non est superuacuum, & sic inutile, sed potius,
vtile. Et ex hoc innuitur ꝙ si solum est vtile non est necessa
rium, facit quod no. Arch. & Io. And. post eum in c. i. de ap.
in 6. Item ibi, inquit. supple a reo. secundum intellectum gl.
sed secundum intellectum Host. intelligitur, scilicet a teste,
facit quod dicitur super glo. i. Item ibi, Nec metu. s. illato a
priuato. & pro hoc differt ab eo quod sequitur de oppres-
sione, quę fit ab existente in officio vel dignitate. l. si per im
pressionem. C. quod me. causa. Et no. etiam ꝙ si illud, quod
fit vi compulsiua, dicatur fieri per metum. l. i. ff. quod met.
causa, ista verba non vi nec metu, in effectu ponuntur pro
eodem, facit quod habetur in d. l. i. Item ibi, Nõ postponat.
quasi velit ꝙ si reus excepit de spontanea renunciatione, &
iudex reperiat illã probabilem, & per eam ipsum reum ab-
soluit a petitione actoris, saluo nisi actor replicauerit quod
coactus renunciauerit, nam tunc admittẽtur testes vtrius-
que, & obtinebit q̃ melius probabit, habito respectu ad di-
gnitatem, & opinionem testium, vt infra innuitur circa fin.
6 †Et si dicatur, quod si actor replicet ꝙ nõ sponte renuncia-
uerit, videtur, ꝙ non debeat audiri volens id probare, cum
sit negatiua quæ per rerum naturam non videtur posse pro
bari, supra de elec. ca. bonæ. il primo. & C. de prob. l. actor.
Ad hoc respondetur in ver. Porro. qui sequitur, quia licet
b sit negatiua[b] habet in se implicitam affirmatiuam. s. ꝙ renũ
ciauit coactus, ideo admittitur vt sequitur. Item ibi. Inficie
7 tur. supple in consequentiam asserat se coactum. †Not. pri-
mo, quod repetentibus, beneficium obstat exceptio spon-
taneæ abiurationis. i. renunciationis factæ cum iuramẽto,
c & idem etiam videtur si nõ interuenerit [c] iuramentum, per
8 id quod dicitur in versi. Maxime si non interuenerit. †Not.
secundum intellectum gl. ꝙ vbi proponitur exceptio, suffi-
cit, indifferenter proponere factum ex quo causatur ex ce-
d ptio[d] ex quo non exprimitur aliqua causa tendens ad iusti
9 ficationẽ ipsius facti. † Et ex hoc etiam no. ꝙ licet actio seu
e petitio sine causæ expressione [e] non admittatur saltem si pe
tatur, vt leg. & no. in c. 2. infra de libel. obl. & l. i. ff. de eden. ta
men exceptio vr̃ admittenda, etiã absque causæ expressio-
ne. Et not. ꝙ istud videtur procedere etiã si proponatur ex-
ceptio non verisimilis, quia non videtur arctari proponẽs,

ad exponẽdam causam per quam verisimilis reddatur, nec
iudex etiam arctatur ad faciendum illam exprimere, potest
tamen iudex ex officio propter non verisimilitudinem ar-
ctare proponentem ad causam exprimendam si sibi videa-
tur, licet ad petitionem partis nõ cogatur exprimere. vt hic
videtur innui. Et ex prædictis potest colligi practica, vbi
proponitur aliqua exceptio tantummodo verisimilis, quia
si actor petit, ꝙ exprimatur causa, licet reus nõ teneatur ad
instantiam actoris hoc facere, tamen iudex ex officio suo,
poterit ipsum cogere si voluerit. Et ex hoc etiam potes no
tare casum, in quo iudex ex officio potest supplere. de qua
materia plene habetur, supra de post. prælat. c. bonæ. il 1. &
10 per Bar. in l. 4. §. hoc autem, ff. de dam. infe. †Et ex prędictis
etiam potes notare regulam, ꝙ vbi iudex ex officio potest
supplere, non arctatur ad supplendum, nec appellari potest
f si non suppleat,[f] facit quod no. Io. And. in c. pe. infra de ex-
cep. & licet transeat. D. Ant. Aduerte tamen, quia quando-
que etiam arctatur ad supplendum. quod quãdo fit no. per
Bar. in d. §. hoc autem. & facit etiam quod habetur in ca. cũ
nobis olim & in c. nihil, supra de elect. & in præall. c. bonæ.
11 il 1. †Not. ꝙ in dubio non potest præsumi ꝙ quis iactet, vel
velit iactare, id quod est suum proprium, & maxime id qđ
est quęsitum multis laboribus & expensis, de quo debet vi
uere. facit quod habetur, ff. de proba. l. cum de indebito. &
ideo renunciatio beneficii in dubio non præsumitur volũ-
tarie facta, si non appareat de aliqua causa ipsum intrinse-
cus impellente. No. multa accidentia circa renũciationem,
beneficii quę possunt illam inficere, scilicet violentia, com
pulsio seu metus. Item oppressio, vel promissio, aut datio ali
g cuius temporalis rei, seu pecuniæ.[g] Et ex hoc etiam no. ꝙ si
cut in cõstruendo iure spirituali datio pecuniæ habet illud
12 inficere, sic etiam ubi agitur de ipso destruẽdo. †No. quod
quo ad vitium simoniæ inducendum paria sunt dare pecu
niam, vel promittere, vel aliud temporale, facit quod habe
13 tur in l. i. & 2. ff. de calumniator. †No. quod exceptio legitĩ
ma habet confringere actionem, nisi actor iuuetur per re-
plicationem, facit quod habetur in l. i. & 2. ff. de except. l. si
plures, ff. de fideiu. Et ex hoc etiam no. quid sit replicatio,
quia ẽ exceptionis repulsio, & actoris releuatio, seu coad-
iuuatio. de quo, infra de except. c. a nobis. per Io. And. & in
14 d. l. i. & 2. ff. de excep. †No. ꝙ concurrentibus excep. spon-
taneę renunciationis, & replicatione non spontaneæ renũ
ciationis, admittuntur testes ex vtraque parte, & quo ad fi-
nalem

ADDITIONES.

a ¶Petentibus. Adde quod no. Doc. in rub. solu. matr. Vbi etiam exponitur peta-
tur pro repetatur.

b ¶Negatiua. An & quãdo negatiua sit ꝓbabilis, vel improbabilis, vide pulchre,
per Are. & Mod. in l. in illa, ff. de verb. obl. per Lanfr. de Oria. in repe. in c. quo
niam contra. col. 3. & seq. de prob. vide etiam D. Ias. in repet. l. admonendi in
2. no. ff. de iureiur. vbi refert Bal. tenentem, ꝙ etiam admittatur probatio su-
per mere negatiua, si nihil fuerit oppositum a parte. Seb. Sap.

c ¶S non interuenerit. Adde ꝙ etiam obstat, dato ꝙ renunciatio non sit facta in
manibus superioris, vt voluerunt Do. de Ro eod. tit. decisio. 352. in nou.

d ¶Causatur exceptio. Adde Fran. Are. consi. 48. Ant. Franc.

e ¶Sine causæ expressione. Circa hoc an causa sit in libello exprimenda seu in
exceptionibus, dicas ꝙ libellus sine causa non concludit, & reddit processum
nullum secundum glo. reputatam sing. & Bar. in l. 2. in §. circa. in fi. de do. ex-
cept. vbi etiam per Alex. & habetur per Bal. & Alex. in l. generaliter. C. de nõ
nu. pec. vbi dicunt hoc esse verum si opponatur, & petatur exprimi a parte a-
lias non secundum Bar. in l. j. ij. col. ff. de eden. & an debeat exprimi in quocũ
que libello, siue agatur actione personali, siue reali, vel mista, vide per Spe. in
ti. de lib. conce. §. 15. ver. item not. & vers. sed nunquid. & in ti. de actio. & pet.
in §. 2. & habetur per Bal. in l. edita. in 3. col. C. de edend. & ple. per Lanfran.
Oria. in repe. c. quoniam contra falsam. in ver. confessiones, de proba. & per
Io. An. & Inn. in c. significantibus, de lib. obl. & in c. cum inter. de re iudic. &
per Ang. in Auth. de exhib. re. in §. illud, in vulti. col Et adde ꝙ causa, quæ est
deducta in libello, vel in exceptionibus, semper debet probari, alias succum-
beret actor, vel reus si illam non probaret. secundum Bal. in l. 1. C. communi
diui. in 1. col. & habetur per Inn. in c. ex parte Abbatissæ. de priuileg. Adde ta-
men ꝙ si in libello appellationis sunt insertæ plures causæ, suffi it vnam pro
bare, vt in c. significauit. de appel. & per glo. & Doct. in ver. grauaminibus, in
ca. exhibita. de iudi. vel nisi appellans astrinxisset se ad omnes probandas, vel
vna veniat qualificatiue ad aliam. ut in c. licet causam, de proba. & no. in l di
uus, ff. de re iudi. & per Phil. Fran. in c. significauit. de app. & per Bar. in l. 2. C.
de fid. instr. & iure hastæ fis. lib. 10. & ideo semper bonum est, ꝙ libellans uel
excipiens in libello, & in exceptionibus apponat illam clausulã, non me pro
pterea astringens, &c. de qua materia habetur etiam in d. l. edita. & per Lan-
fran. in d. c. quoniam contra, in ver. petitiones.

f ¶Suppleat. Vide per Pau. de Cast. & alios in l. non quicquid, ff. de iud. in l. vbi pa
ctum, C. de transl. late per Fel. in c. exceptionem, col. 2. 3. de exce. ubi ponit
multa quando iudex teneatur facere etiam ea quæ posita sunt in suo arbitrio,
aliquid dicitur per Mod. in l. 1. ff. de iu. om. iud. Seb. Sap.

g ¶Pecuniæ. Adde quod D. de Ro. deci. 236. in antiq. dicunt ꝙ renunciatio simo
niaca non tenet etiam in præiudicium resignantis, uide in antiquis.